

atha nakhastutiḥ |

pāntvasmān puruhūtavairibalavanmātaṅgamādyadghaṭā-
-kumbhōccādrivipāṭanādhikapaṭu pratyēka vajrāyitāḥ |
śrīmatkaṇṭhīravāsyapratatasunakharā dāritārātīdūra-
-pradhvastadhvāntaśāntapratatamanasā bhāvitā bhūribhāgaiḥ || 1 ||

lakṣmīkānta samantatō:’pi kalayan naivēśitustē samam
paśyāmyuttamavastu dūrataratōpāstaṁ rasō yō:’ṣṭamaḥ |
yadrōṣōtkara dakṣa nētra kuṭila prāntōtthitāgni sphurat
khadyōtōpama visphuliṅgabhasitā brahmēśāsakrōtkarāḥ || 2 ||

atha vāyustutiḥ |

śrīmadviṣṇvaṅhriniṣṭhātiguṇagurutamaśrīmadānandatīrtha-
-trailōkyācāryapādōjjvalajalajalasatpāmsavō:’smān punantu |
vācām yatra praṇētrī tribhuvanamahitā śāradā śāradēndu-
-jyōtsnābhadrasmītaśrīdhavalitakakubhā prēmabhāraṁ babhāra || 1 ||

utkaṇṭhākuṇṭhakōlāhalajavavijitājasrasēvānuvṛddha-
-prājñātmajñānadhūtāndhatamasasumanōmauliratnāvalīnām |
bhaktyudrēkāvagāḍhapraghaṭanasadhaṭātkārasaṅghṛṣyamāṇa-
-prāntapragryāṅghripīṭhōtthitakanakarakajapīṇjarārañjitāśāḥ || 2 ||

janmādhivyādhyupādhipratihativirahaprāpakāṇām guṇānām
agryāṇāmarpakāṇām ciramuditacidānandasandōhadānām |
ētēṣāmēśa dōṣapramuṣitamanaśām dvēṣiṇām dūṣakāṇām
daityānāmārtimandhē tamasi vidadhatām saṁstavē nāsmi śaktaḥ || 3 ||

asyāviṣkartukāmaṁ kalimalakaluṣē:’smin janē jñānamārgam
vandyam candrēndrarudradyumaṇiphaṇivayōnāyakādyairihādyā |
madhvākhyam mantrasiddham kimuta kṛtavatō mārutasyaāvatāram
pātāram pāramēṣṭyam padamapavipadaḥ prāpturāpannapumsām || 4 ||

udyadvidyutpracaṇḍām nijarucinikaravyāptalōkāvakāśō
bibhradbhīmō bhujē yō:’bhyuditadinakarābhāṅgadāḍhya prakāṇḍē |
vīryōddhāryām gadāgryāmayamiha sumatīm vāyudēvō vidadhyāt
adhyātmajñānanētā yativaramahitō bhūmibhūṣāmaṇirmē || 5 ||

saṁsārōttāpanityōpaśamadasadayasnēhahāsāmbupūra-
-prōdyadvidyānavadyadyutimaṇikiraṇaśrēṇisampūritāśāḥ |
śrīvatsāṅkādhivāsōcitatarasaralaśrīmadānandatīrtha-
-kṣīrāmbhōdhirvibhindyādbhavadanabhimataṁ bhūri mē bhūtihētuḥ || 6 ||

mūrdhanyēṣō:’ñjalirmē dṛḍhataramiha tē badhyatē bandhapāśa-
-cchētrē dātrē sukhānām bhajati bhuvi bhaviṣyadvidhātrē dyubhartrē |
atyantaṁ santataṁ tvaṁ pradiśa padayugē hanta santāpabhājā-
-masmākaṁ bhaktimēkāṁ bhagavata uta tē mādhavasyātha vāyōḥ || 7 ||

sābhrōṣṇābhīśuṣubhraprabhamabhaya nabhō bhūribhūbhṛdvibhūti-
-bhrājiṣṇurbhūṛḡbhūṇām bhavanamapi vibhō:’bhēdi babhrē babhūvē |
yēna bhrūvibhramastē bhramayatu subhṛśaṁ babhruvaddurbhṛtāśān
bhrāntirbhēdāvabhāsavtiti bhayamabhibhūrbhōkṣyatō māyibhikṣūn || 8 ||

yē:’muṁ bhāvaṁ bhajantē suramukhasujanārādhitāṁ tē tṛtīyaṁ
bhāsantē bhāsuraistē sahacaracalitaiścāmaraiścāruvēṣāḥ |
vaikuṇṭhē kaṇṭhalagnasthiraśucivilasatkāntitārūṇyalīlā-
lāvaṇyāpūrṇakāntākucabharasulabhāślēṣasammōdasāndrāḥ || 9 ||

ānandānmandamandā dadati hi marutaḥ kundamandāranandyā-
-vartāmōdān dadhānā mṛdupadamuditōdgītakaiḥ sundarīṇām |
vṛṇdairāvandyamuktēndvahimagumadanāhīndradēvēndrasēvyē
maukundē mandirē:’sminnaviratamudayanmōdinām dēvadēva || 10 ||

uttaptā:’tyutkaṭatviṭ prakāṭakaṭakaṭadhvānasaṅghaṭ-ṭanōdya-
-dvidyudvyūḍhasphuliṅgaprakaravikiraṇōtkvāthitē bādhitāṅgān |
udgāḍhaṁ pātyamānā tamasi tata itaḥ kiṅkaraiḥ paṅkilē tē
paṅktirgrāvṇām garimṇā glapayati hi bhavadvēṣiṇō vidvadādya || 11 ||

asminnasmadgurūṇām haricaraṇaciradhyānasanmaṅgalānām
yuṣmākaṁ pārśvabhūmiṁ dhṛṭaraṇaraṇikasvargisēvyām prapannaḥ |
yastūdāstē sa āstē:’dhibhavamasulabhaklēśanirmūkamasta-
-prāyānandaṁ kathañcinna vasati satataṁ pañcakaṣṭhē:’tikaṣṭhē || 12 ||

kṣut kṣāmān rūkṣarakṣōradakharanakharakṣuṇṇavikṣōbhitākṣā-
-nāmagnānāndhakūpē kṣuramukhamukharaiḥ pakṣibhirvikṣatāṅgān |
pūyāsṛṇmūtraviṣṭhākṛmikulakalilē tatksaṇakṣiptaśaktyā-
-dyastravrātārditāmstvaddviṣa upajihatē vajrakalpā jalūkāḥ || 13 ||

mātarmē mātariśvan pitaratulagurō bhrātariṣṭāptabandhō
svāmin sarvāntarātmannajara jarayitarjanmamṛtyāmayānām |
gōvindē dēhi bhaktiṁ bhavati ca bhagavannūrjitāṁ nirnimittāṁ
nirvyājām niścalām sadguṇagaṇabr̥hatīm śāśvatīmāśu dēva || 14 ||

viṣṇōrattyuttamatvādakhilaguṇagaṇaistatra bhaktiṁ gariṣṭhām
āśliṣṭhē śrīdharābhyāmamumatha parivārātmanā sēvakēṣu |
yaḥ sandhattē viriñcaśvasanavihagapānantarudrēndrapūrvē-
-ṣvādhyāyamstāratamyāṁ sphuṭamavati sadā vāyurasmadgurustam || 15 ||

tattvajñān muktibhājaḥ sukhayisi hi gurō yōgyatātāratamyā-
-dādatsē miśrabuddhimstridivanirayabhūgōcarān nityabaddhān |
tāmīsrāndhādīkākyē tamasi subahulaṁ duḥkḥayasyanyathājñān
viṣṇōrājñābhiritthaṁ śṛtiśatamitihāsādi cākaraṇayāmaḥ || 16 ||

vandē:’haṁ taṁ hanūmāniti mahitamahāpauruṣō bāhuśālī
khyātastē:’gryō:’vatāraḥ sahita iha bahubrahmacaryādīdharmāiḥ |
sasnēhānām sahasvānaharaharaitaṁ nirdahan dēhabhājām
amhōmōhāpahō yaḥ spr̥hayati mahatīm bhaktimadyāpi rāmē || 17 ||

prākpañcāsatsahasrairvyavahitamahitaṁ yōjanaiḥ parvataṁ tvaṁ
yāvatsañjīvanādyauśadhanidhimadhikaprāṇa laṅkāmanaiṣiḥ |
adrākṣīdutpatantaṁ tata uta girimutpātāyantaṁ gṛhītva
yāntaṁ khē rāghavānghrau praṇatamapi tadaikakṣaṇē tvām hi lōkaḥ || 18 ||

kṣiptaḥ paścātsatsalīlaṁ śatamatulamātē yōjanānām sa ucca-
-stāvadvistāravaṁścāpyupalalava iva vyagrabuddhyā tvayā:’taḥ |
svasvasthanasthitātisthiraśakalaśilājālasamślēṣanaṣṭa-
-chchēdāṅkaḥ prāgīvābhūt kapivaravapuṣastē namaḥ kauśalāya || 19 ||

dr̥ṣṭvā duṣṭādhipōraḥ sphuṭitakanakasadvārma ghr̥ṣṭāsthikūṭaṁ
niṣpiṣṭaṁ hāṭakādriprakaṭataṭataṭākātīsaṅkō janō:’bhūt |
yēnā:’jau rāvaṇāripriyanaṭanapaṭurmūṣṭirīṣṭaṁ pradēṣṭum
kiṁ nēṣṭē mē sa tē:’ṣṭāpadakataṭatitkōtibhāmṛṣṭakāṣṭhaḥ || 20 ||

dēvyādēśapraṇītidṛhiṇaharavarāvadhyarakṣōvighātā-
-dyāsēvōdyaddayārdraḥ sahabhujamakarōdrāmanāmā mukundaḥ |
duṣprāpē pāramēṣṭhyē karatalamatulaṁ mūrdhivinyasya dhanyaṁ
tanvanbhūyaḥ prabhūtapraṇayavikāsītābjēkṣaṇastvēkṣamāṇaḥ || 21 ||

jagnē nighnēna vighnō bahulabalabakadhvaṁsanādyēna śōca-
-dviprānukrōśapāśairasuvidhṛtisukhasyaikacakrājanānām |
tasmai tē dēva kurmaḥ kurukulapatayē karmaṇā ca praṇāmān
kirmīraṁ durmatīnām prathamamatha ca yō narmaṇā nirmamātha || 22 ||

nirmṛḍnannatyayatnaṁ vijaravara jarāsandhakāyāsthisandhīn
yuddhē tvaṁ svadhvarē vā paśumiva damayan viṣṇupakṣadviḍīśam |
yāvatpratyakṣabhūtaṁ nikhilamakhabhujam tarpayāmāsithāsau
tāvatyā:’yōji tr̥ptyā kimu vada bhagavan rājasūyāśvamēdhē || 23 ||

kṣvēlākṣīṇaṭ-ṭahāsaṁ tava raṇamarihannudgadōddāmabāhōḥ
bahvakṣauhiṇyanīkakṣapaṇasunipuṇaṁ yasya sarvōttamasya |
śuśrūṣārthaṁ cakartha svayamayamatha samvaktumānandatīrtha-
-śrīmānnāmansamarthastvamapi hi yuvayōḥ pādapadmaṁ prapadyē || 24 ||

dr̥hyantīm hr̥dr̥haṁ mām dr̥tamanila balāddrāvayantīmavidyā-
-nidrām vidrāvya sadyōracanapaṭumathā:’pādyā vidyāsamudra |
vāgdēvī sā suvidyādraviṇada viditā draupadī rudrapatnyā-
-dudriktā drāgabhadrādrahayatu dayitā pūrvabhīmā:’jñayā tē || 25 ||

yābhyām śuśrūṣurāsīḥ kurukulajananē kṣatraviprōditābhyām
brahmabhyām br̥mhitābhyām citasukhavapuṣā kṛṣṇanāmāspadābhyām |
nirbhēdābhyām viśēṣādvivacanaviṣayābhyāmamūbhyāmubhābhyām
tubhyām ca kṣēmadēbhyaḥ sarisijavilasallōcanēbhyō namō:’stu || 26 ||

gacchan saugandhikārthaṁ pathi sa hanumataḥ pucchamacchasya bhīmaḥ
prōddhartum nāsakatsa tvamumuruvapūṣā bhīṣayāmāsa cēti |
pūrṇajñānaujasōstē gurutama vapuṣōḥ śrīmadānandatīrtha
krīḍāmātraṁ tadētat pramadada sudhiyām mōhaka dvēṣabhājām || 27 ||

bahvīḥ kōṭīraṭīkaḥ kuṭalakaṭumatīnutkaṭāṭōpakōpān
drākca tvaṁ satvaratvāccaraṇada gadayā pōthayāmāsithārīn |
unmathyātathyamithyātvavacanavacanānutpathasthāmstathā:’nyān
prāyacchaḥ svapriyāyai priyatamakusumaṁ prāṇa tasmai namastē || 28 ||

dēhādutkrāmitānāmadhipatirasatāmakramādvakrabuddhiḥ
kruddhaḥ krōdhaikavaśyaḥ krimiriva maṇimān duṣkṛtī niṣkriyārthaṁ |
cakrē bhūcakramētya krakacamiva satām cētasāḥ kaṣṭaśāstraṁ
dustarkaṁ cakrapāṇērguṇagaṇavirahaṁ jīvatām cādhikṛtya || 29 ||

tadduṣprēkṣānusārātkatipayakunarairādr̥tō:’nyairvisṛṣṭō
brahmā:’haṁ nirguṇō:’haṁ vitathamidamiti hyēṣa pāṣaṇḍavādaḥ |
tadyuktyābhāṣajālaprasaraviṣatarūddāhadakṣapramāṇa-
-jvālāmālādharāgniḥ pavana vijayatē tē:’vatārastr̥tīyaḥ || 30 ||

ākrośantō nirāśā bhayabharavivaśasvāśayāśchinnadarpā
vāśantō dēśanāśasviti bata kudhiyām nāsamāśādaśā:’śu |
dhāvantō:’ślīlāślīlā vitathāśapathāśāpāśivāḥ śāntaśauryā-
-stvadvyākhyāsimhanādē sapadi dadṛśirē māyigōmāyavastē || 31 ||

triṣvapyēvāvatārēṣvaribhirapaghr̥ṇaṁ hīmsitō nirvikāraḥ
sarvajñāḥ sarvaśaktiḥ sakalaguṇagaṇāpūrṇarūpapragalbhaḥ |
svacchaḥ svacchandamṛtyuḥ sukhayasi sujanaṁ dēva kiṁ citramatra
trātā yasya tridhāmā jagaduta vaśagam kiṅkarāḥ śaṅkarādyāḥ || 32 ||

udyanmandasmitaśrīmṛdu madhumadhurālāpapīyūṣadhārā-
-pūrāsēkōpaśāntāsukhasujanamanōlōcanāpīyamānam |
sandrakṣyē sundaraṁ sanduhadiha mahadānandamānandatīrtha
śrīmadvaktrēndubimbaṁ duratanududitaṁ nityadā:’haṁ kadā nu || 33 ||

prācīnācīṇapūṇyōccayacaturatarācārataścārucittā-
-natyuccām rōcayantīm śruticitavacanām śrāvakāmścōdyacuñcūn |
vyākhyāmutkhātaduḥkhām ciramucitamahācārya cintāratāmstē
citrām sacchāstrakartāścaraṇaparicarāñchrāvayāsmāmśca kiñcit || 34 ||

pīthē ratnōkapakṛptē rucirarucimaṇijyōtiṣā sanniṣaṇṇam
brahmāṇam bhāvinaṁ tvām jvalati nijapadē vaidikādyā hi vidyāḥ |
sēvantē mūrtimatyāḥ sucarita caritaṁ bhāti gandharva gītaṁ
pratyēkaṁ dēvasaṁsatsvapi tava bhagavannartitadyōvadhūṣu || 35 ||

sānukrōśairajasraṁ janimṛṭtinirayādyūrmimālāvilē:’smin
saṁsārābdhau nimagnān śaraṇamaśaraṇānicchatō vīkṣya jantūn |
yuṣmābhiḥ prārthitaḥ san jalanidhiśayanaḥ satyavatyām maharṣē-
-rvyaktaścinmātramūrtirna khalu bhagavataḥ prākṛtō jātu dēhaḥ || 36 ||

astavyastaṁ samastaśrutigatamadhamai ratnapūgaṁ yathā:’ndhai-
-rārthaṁ lōkōpakṛtyai guṇagaṇanilayaḥ sūtrayāmāsa kṛtsnam |
yō:’sau vyāsābhidhānastamahamaharaharbhaktitastvatprasādāt
sadyō vidyōpalabdhyai gurutamamaguruṁ dēvadēvaṁ namāmi || 37 ||

ājñāmanyairadhāryām śirasi parisaradrasmikōṭīrakōṭau
kṛṣṇasyākliṣṭakarmā dadhadanusrāṇādarthitō dēvasaṅghaiḥ |
bhūmāvāgatya bhūmannasukaramakarōrbrahmasūtrasya bhāṣyaṁ
durbhāṣyaṁ vyasya dasyōrmaṇimata uditam vēdasadyuktibhistvam || 38 ||

bhūtvā kṣētrē viśuddhē dvijagaṇanilayē raupyapīṭhābhidhānē
tatrāpi brahmajātistribhuvanaviśadē madhyagēhākhyagēhē |
pārivrājyādhirājaḥ punarapi badarīm prāpya kṛṣṇam ca natvā
kṛtvā bhāṣyāṇi samyag vyatanuta ca bhavān bhāratārthaprakāśam || 39 ||

vandē taṁ tvām supūrṇapramatimanudināsēvitaṁ dēvavṛndaiḥ
vandē vandārumīśē śriya uta niyataṁ śrīmadānandatīrtham |
vandē mandākinīsatsaridamalajalāsēkasādhikyasaṅgam
vandē:’haṁ dēva bhaktyā bhavabhayadahanam sajjanānmōdayantam || 40 ||

subrahmaṇyākhyasūrēḥ suta iti subhṛṣaṁ kēśavānandatīrtha-
śrīmatpādābjabhaktaḥ stutimakṛta harērvāyudēvasya cāsyā |
tatpādārcādarēṇa grathitapadalasanmālayā tvētayā yē
saṁrādhyāmū namanti pratatamatiguṇā muktimētē vrajanti || 41 ||

atha śrīnakhastutiḥ |

pāntvasmān puruhūtavairibalavanmātaṅgamādyadghaṭā
kumbhōccādrivipāṭanādhikapāṭupratyēkavajrāyitāḥ |
śrīmatkaṇṭhīravāsyā pratata sunakharā dāritārātidūra-
pradhvastadhvāntaśāntapravitatamanasā bhāvitā nāktivṛndaiḥ || 1 ||

lakṣmīkānta samantatō:’vikalayan naivēśitustē samaṁ
paśyāmyuttamavastu dūrataratō:’pāstaṁ rasō yō:’ṣṭamaḥ |
yadrōṣōtkaradakṣaṇētrakuṭilaprāntōtthitāgnisphurat
khadyōtōpamavisphuliṅgabhasitā brahmēśaśakrōtkarāḥ || 2 ||

iti śrītrivikramapaṇḍitācārya viracitā vāyustutiḥ samāptā |